

آیا «تجاوز» روسیه به اوکراین اجتناب‌ناپذیر بود؟

اسلاوی ژیزک

ترجمه: امیررضا گلابی

اوایل این ماه ولادیمیر پوتین در کنفرانسی خبری یادآور شد دولت اوکراین علاقه‌ای به توافق مینسک ندارد و اضافه کرد: «زیبای من، چاره‌ای نداری. خوست بیاید یا نیاید.»

این حرف حاوی دلالت‌های ضمنی مشهوری است: ظاهراً پوتین از گروه پانک راک دوران شوروی به نام رد مولد نقل قول می‌کند: «زیبای خفته در تابوت است، یواشکی رفته سراغش و به او تجاوز کردم. آرام بخواب ای زیبا، خوست بیاید یا نیاید.»

هرچند سخنگوی مطبوعاتی کرملین مدعی شد اشاره پوتین به حکایت عامیانه‌ای قدیمی بوده، ارجاع به اوکراین به عنوان موضوع تجاوز و تجاوز به مرده خیلی روشن است. سال 2002، پوتین به پرسش روزنامه‌نگاری غربی اینگونه پاسخ داد: «اگر می‌خواهی کاملاً یک اسلام‌گرای رادیکال شوی و حاضری ختنه شوی، آنوقت دعوتت می‌کنم به مسکو بیایی. ما کشوری چند بعدی هستیم. متخصصانی در این زمینه داریم [ختنه کردن]. بهشان توصیه می‌کنم طوری عمل کنند که بعدش، هیچ چیز دیگری در نیاید»- حرفی که تلویحاً تهدید به اخته کردن است.

تعجبی ندارد که پوتین و ترامپ در وقاحت تنه به تنه هم می‌زنند. استدلالی که اغلب در مقابل این حرف می‌شنوی این است که سیاست‌مدارانی مثل پوتین و ترامپ حرف دلشان را می‌زنند و از دورویی پرهیز می‌کنند. اما اینجا، من کاملاً مدافع دورویی هستم: شکل (دورویی) صرفاً یک شکل نیست، بخشی از محتوا است، بنابراین وقتی بی‌خیال شکل می‌شویم، خود محتواست که وحشی می‌شود.

سخن وقیحانه پوتین را باید از این زاویه دید که بحران اوکراین در رسانه‌های ما به عنوان «تجاوز به کشوری نیک‌نام» تصویر شده است. این بحران فارغ از جنبه‌های طنزآمیز هم نیست- گواهی در دنیای وارونه امروز ماکه حکایت از جدی بودن بحران دارد. تحلیل‌گر سیاسی اسلونیایی، بوریس کیبیچ به این ویژگی طنزآمیز در تنش‌های حول اوکراین در اوایل سال 2022 اشاره کرده است: «کسانی که توقع می‌رفت حمله کنند/یعنی روسیه/ مدعی شدند چنین نیستی ندارند، و کسانی که طوری رفتار می‌کردند گویی می‌خواهند وضعیت آرام شود تاکید می‌کردند گریزی از جنگ نیست.»

اینجا می‌توانیم ادامه بدهیم و بگوییم: در هفته‌های گذشته، ایالات متحده، مدافع اوکراین، اخطار می‌داد که جنگ هر لحظه ممکن است رخ بدهد در حالیکه رییس جمهور اوکراین، که قربانی حمله روسیه به حساب می‌آمد، خطر جنون جنگ را گوش‌زد می‌شد و خواستار آرامش بود.

به راحتی می‌توان این وضعیت را به تجاوز تشبیه کرد. روسیه، که آماده تجاوز به اوکراین است، مدعی است قصدش این نیست. اما تلویحاً منظورش این است که اگر اوکراین با رضایت خود تن به این کار ندهد، آماده به تجاوز است (سخن وقیحانه پوتین را به یاد بیاورید). از طرف دیگر روسیه اوکراین را متهم می‌کند که محرک تجاوز خودش است.

ایالات متحده، که می‌خواهد از اوکراین در برابر تجاوز دفاع کند، زنگ خطر تجاوز را به صدا در می‌آورد تا بتواند خودش را به عنوان مدافع دولت‌های [جدا شده] شوروی سابق جا بزند. این دفاع‌کردن آدم را یاد آن گردن‌کلفتی می‌اندازد که به مغازه‌ها و رستوران‌ها در محله‌اش وعده «دفاع» در برابر دزدی می‌دهد، در حالی‌که تهدید مستتر در وعده‌اش این است که اگر دفاعش را قبول نکنند ممکن است بلایی سرشان بیاید... اوکراین، که هدف تهدید تجاوز است، سعی می‌کند آرامشش را حفظ کند، ضمن اینکه از زنگ خطری که ایالات متحده به صدا در آورده مضطرب است، و می‌داند که سر و صدای زیاد درباره تجاوز می‌تواند روسیه را به سمت این سوق بدهد که واقعاً دست به تجاوز بزند.

در نتیجه پشت این درگیری با همه خطرات غیرقابل پیش‌بینی‌اش چه چیزی نهفته است؟ شاید خطر درگیری به خاطر قدرت رو به افزایش دو ابرقدرت سابق نباشد و بر عکس گواهی باشد بر اینکه نمی‌خواهند قبول کنند دیگر ابرقدرت نیستند.

در اوج جنگ سرد، مائو تستونگ گفت ایالات متحده با همه تسلیحاتش یک ببر کاغذی است، اما یادش رفت بگوید که ببر کاغذی ممکن است بسیار خطرناک‌تر از یک ببر واقعی اما با اعتماد به نفس باشد. افتتاح خروج از افغانستان صرفاً یکی از ضرباتی بود که به ابرقدرتی آمریکا وارد شد. و اهتمام روسیه برای احیای امپراتوری شوروی چیز نیست به جز تلاشی مذبحانه برای سرپوش گذاشتن بر این واقعیت که اکنون دولتی ضعیف و رو به زوال است. مثل ماجرای متجاوزین واقعی، تجاوز حکایت از عجز متجاوز دارد.

اکنون که کار تجاوز با ورود مستقیم اولین گروه از ارتش روسیه به اوکراین آغاز شده، می‌توان این عجز را فهمید. اولین حمله، به شرط اینکه نقش وقیحانه گروه وانگر را نادیده بگیریم، یک شرکت نظامی خصوصی که پیمان‌کارانش در درگیری‌های مختلف نقش دارند، از جمله عملیات‌هایی در جنگ سوریه، کریمه، آفریقای مرکزی و جمهوری صرب بوسنی. این گروه از مزدوران ناشناس، که بخشی مستقل از وزارت دفاع روسیه است و توسط دولت روسیه در درگیری‌هایی از آن استفاده می‌شود که بتوان منکر حضور رسمی در آن شد، سال‌ها در دونباس مشغول عملیات و در حال سازماندهی به مقاومت «خودجوش» علیه اوکراین بودند (مثل کاری که در کریمه کردند).

ما ساکنین کشورهایمانی که شاهد اتفاق تلخ تجاوز به اوکراین هستیم باید بدانیم فقط اخته کردن واقعی است که جلوی تجاوز را می‌گیرد. پس باید به جامعه جهانی توصیه کنیم دست به عملیاتی اخته کننده علیه روسیه بزنند- تا می‌توانند آنها را منزوی کنند و به حاشیه ببرند، تا مطمئن شوند پس از این قدرت جهانی‌شان دیگر رشد نکند.

منبع:

<https://spectatorworld.com>